

Uuring: 80% inimestest arvab ekslikult, et dementsus on vananemise normaalne osa, mitte haigusseisund

Maailma suurim dementsuse [uuring](#) näitab, et inimeste ja isegi tervishoiutöötajate seas on dementsuse haigusseisundiga seotud stigmatiseerimine süvenenud. Uuringust selgus, et enamasti inimesi – umbes 80% on arvamusel, et dementsus on vananemise normaalne osa ja mitte haigusseisund. See väärarvamus on võrreldes 2019. aastaga – kui sellisel arvamusel oli 66% – oluliselt kasvanud. Ka 65% tervishoiu- ja hooldustöötajatest usub ekslikult, et dementsus on vananemise normaalne osa.

21. septembril tähistatakse ülemaailmset Alzheimeri tõve päeva. Londoni majandus- ja poliitikateaduste kool (LSE) viis Alzheimer's Disease International (ADI) tellimisel läbi 2024. aasta maailma Alzheimeri tõve uuringu „Ülemaailmsed muutused suhtumises dementsusesse“.

Olulisemad tulemused uuringust:

- 80% avalikkusest usub endiselt valesti, et dementsus on pigem vananemise normaalne osa kui haigusseisund. Väärarusaama esines 14% rohkem kui 2019. aastal läbiviidud sarnases uuringus.
- 88% dementsusega inimestest on kogenud diskrimineerimist.
- 31% dementsusega inimestest väldib sotsiaalseid olukordi, kuna on mures teiste reaktsioonide pärast
- 47% lähedastest väldib perekonna ja sõprade külastamist.
- Dementsuse häbimärgistamise ja diskrimineerimise vastu võitlemisel tunnevad inimesed ennast enesekindlamalt kui 2019. aastal

„Väärarusaamad seoses dementsusega on suur probleem. Eriti murelikuks teeb haiguse valesti tõlgendamine tervishoiutöötajate seas, kuna see võib viia hilinenud diagnoosimiseni. Hilinenud diagnoos põhjustab aga ka õige ravi, hoolduse ja vajaliku toe puudumise,“ sõnas ADI tegevjuht **Paola Barbarino**. Ta lisas, et eriti kurvaks teeb selline trend asjaolu, et samal ajal võetakse kasutusse järjest uusi diagnostika- ja ravimeetodeid.

„On äärmiselt oluline, et kõik tervishoiutöötajad mõistaksid, et dementsus on haigusseisund, mis on põhjustatud paljudest haigustest, millest Alzheimeri tõbi on kõige levinum. Õige arusaam haigusest on eelduseks sellele, et panna õige diagnoos, mis avab ravi- ja hooldusvõimalused. Ehk selle, mis võimaldab inimestel kauem hästi elada, jääda aktiivseks, elada kodus ja olla kogukonna liige,“ lisas Barbarino.

Eestis elab umbes 23 000 dementsusega inimest, 2050. aastaks kasvab see arv umbes 35 000 inimeseni.

Seidi Soini-Lillipuu, dementsusega inimese lähedane, MTÜ Elu Dementsusega juhatuse liige, on seda omal nahal kogenud, öeldes, et dementsusega inimese vajadusi ei peetud kogu tema diagnoosi ja ravi teekonnal oluliseks. „Pidevalt on vaja asju tõestada ja korduvalt

erinevate asutuste poole pöörduda, enne kui midagi toimub," ütleb ta. Tervishoiutöötajate vähene teadlikkus dementsusest ja võimekus ning valmisolek seda diagnoosida on Seidi Soini-Lillipuu sõnul murettekitav just seetõttu, et see võib põhjustada nii hilinenud või vale diagnoosi, aga haigus võib ka diagnoosimata jääda.

World Alzheimer's raport sisaldab 24 esseed ekspertidelt üle maailma, mis käsitlevad dementsusse suhtumisega seotud üldprobleeme, samuti häbimärgistamise juhtumiuuringuid ja algatusi selle lahendamiseks.

88% dementsusega inimestest märkis, et nad on kogenud häbimärgistamist, mis on 5% rohkem kui 2019. aastal. ADI ütleb, et pidevad väärarusaamad dementsuse kohta säilitavad selle haigusseisundiga inimeste häbimärgistamise. Häbimärgistamise tõttu eralduvad dementsusega inimesed ja nende lähedased ühiskonnast. Uuringu tulemused näitasid, et 31% selle haigusega elavatest inimestest vältis sotsiaalseid olukordi ja 36% lõpetas tööle kandideerimise häbimärgistamise hirmu tõttu. Lähedaste tulemused olid sama murettekitavad: 47% lõpetas kutsete vastuvõtmise sõprade ja pereliikmete külastamiseks ning 43% loobus inimeste küllakutsumisest.

Hea uudis on, et suurem hulk vastajaid tunneb end **häbimärgistamisega võitlemisel** kindlamalt kui 2019. aastal. See näitab, et üheskoos saame suhtumist dementsusesse muuta.

Rohkem ollakse teadlikud oma elustiili mõjust dementsuse väljakujunemise riskile: üle 58% elanikkonnast usub, et dementsus on põhjustatud ebatervislikust eluviisist. Arvestades, et 45% dementsuse juhtudest on võimalik edasi lükata või vältida, jälgides [14 muudetavat riskifaktorit](#), on see oluline edasimineku.

ADI – Alzheimer's Disease International on 105 Alzheimeri ühingust ja liidust koosnev rahvusvaheline föderatsioon, mis teeb koostööd WHO-ga. ADI usub, et dementsuse vastase võitluse võidu võti peitub ainulaadses globaalsete lahenduste ja kohalike teadmiste kombinatsioonis. ADI volitab Alzheimeri tõve ühinguid edendama ja pakkuma tuge dementsusega inimestele ja nende hoolduspartneritele. ADI töötab ka üleilmselt selle nimel, et muuta dementsuse käsitlemisega seotud poliitikaid.

Loe rohkem: www.alzint.org

Ülemaailmne Alzheimeri kuu

September on ülemaailmne Alzheimeri kuu, mille eesmärk on tõsta teadlikkust dementsusest ja võidelda häbimärgistamisega. Alzheimeri ja dementsuse teemadega tegelevad ühingud koos ravi, hooldamise ja toetamisega tegelevate organisatsioonidega viivad septembris üle maailma läbi teavitusüritusi ja -tegevusi.

MTÜ Elu Dementsusega peamine ülesanne on dementsusega inimeste ja nende lähedaste huvide kaitsmine ja toetamine, et keegi ei jääks oma murega üksi. Teadmine, et oleme saanud olla abiks juba vähemalt ühele inimesele, on meie jaoks edasimineku.

Lisainformatsioon:

MTÜ Elu Dementsusega, eludementsusega@gmail.com

Chris Ellermaa, chris.ellermaa@gmail.com